

УДК 72.01:7.03(436)"18"

СТИЛЬ СЕЦЕСІОН В АВСТРІЇ (ВІДЕНСЬКІ МАЙСТЕРНІ)

Студ. В.В. Якушина, гр. МГДр2-16
Наукові керівники: доц. Т.М. Никоненко
ст. викл. А.М. Осадча
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання дослідження розкрити особливості становлення стилю сецесіон та виявити можливості використання зазначеного стилю в майбутніх проектах дизайнерів.

Об'єкт дослідження. Стиль сецесіон, який об'єднує живопис, архітектуру та дизайн.

Методи та засоби дослідження. Для досягнення мети роботи були використані наступні методи дослідження: пошуковий, контентаналітичний, порівняльний, емпіричний.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Сецесіон, відносно молодий, але поширений та цікавий за своїми особливостями стиль, що надає змогу студентів ознайомитись із ним, удосконалити свої знання і в подальшому застосувати в майбутніх проектах і напрацюваннях.

Результати дослідження. Сецесія, сецесіон (від лат. *Secessio* відділення, відступництво) – найменування німецьких і австрійських художніх об'єднань кін. ХІХ – поч. ХХ ст., які протиставили себе офіційному, академічному мистецтву, сприяли формуванню нового напрямку, що мав відповідати постулатам нової епохи. Головною рисою сецесіону було прагнення до стильової єдності всіх ділянок мистецтва: урбаністичної архітектури, пластики, малярства, художніх ремесел.

Віденська сецесія (нім. *Wiener Secession/Sezession*) – спілка митців з міста Відень, що започаткували нові образи в мистецтві від візерунків до архітектури. Віденська сецесія – австрійський різновид глобального мистецького руху так званої доби «кінця століття».

Австрійський різновид стилю ар нуво мав поширення також в Угорщині, Польщі, на західних землях України, в Чехії.

Віденський сецесіон заснований 3 квітня 1897 року Густавом Клімтом, Альфредом Ролером, Коломаном Мозером, Йозефом Хоффманом, Йозефом Марією Ольбрихом, Максом Курцвайлем, Ернстом Штером Вільгельмом Листом та іншими художниками, які відійшли від пануючого у віденському Будинку художників консерватизму і традиціоналізму в мистецтві, орієнтованими на історизм [1, с.110]. Прикладом для них стали Берлінський і Мюнхенський сецесіони.

У тому ж 1898 р. Ольбрихом, учнем Отто Вагнера, на наданій містом земельній ділянці на вулиці Винцайле (*Wienzeile*) недалеко від площі Карлсплац (*Karlsplatz*) і ринку Нашмаркт (*Naschmarkt*) був зведений виставковий павільйон, який також скорочено називають «Сецесіоном» [1, с.112]. Будівля прикрашена великим позолоченим куполом із зображенням позолоченого лаврового листя, інтер'єри і вікна з кольорового скла були спроектовані Мозером. Будівля на площі Карлсплац стало постійним місцем проведення виставок групи. Над головним входом є напис зі словами художнього критика Людвіга Хевеши: «Кожному часу – його мистецтво, мистецтву – його свободу» (Рис.1). Перша виставка Віденського сецесіону відбулася в 1898 році.

Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення

Графічні зображення при створенні матеріалів та інших дизайн-об'єктів

До значних заслуг художньої групи відносять її виставкову політику, завдяки якій віденській публіці стали відомі французькі імпресіоністи. Особливу популярність отримала 14 виставка Сецесіону 1902 р., яка була присвячена Людвігу ван Бетховену. Виставка була організована Йозефом Хоффманом. У центрі розміщувалася статуя Бетховена роботи Макса Клінгера, яку оточували «Бетховенський фриз» Клімта.

З 1898 року, з метою більш широкого поширення своїх ідей, група видавала свій власний журнал «*Ver Sacrum*» (з лат. – «весна священна»). Хоча ранні роботи Сецесіону залишалися, головним чином, у рамках стилю арт нуво (модерн), після Восьмої Віденської виставки 1900 року, цілком присвяченій декоративному мистецтву, творчість групи стає більш прямолінійною. На цій виставці були представлені інсталяції Чарльза Ренні Макінтоша, Чарльза Роберта Ешбі, Анрі Ван дер Велде. Побудований Йозефом Хоффманом санаторій (1904–1906 рр.) з його безжальною геометрією, яка була повторена в спеціально розробленому для цього проекті чорно-білого кубічного крісла Коломана Мозера, є прикладом сецесійного стилю початку ХХ століття, який наблизив прихід геометричній абстракції модернізму.

У 1903 році Хоффман і Мозер заснували Віденські майстерні (*Wiener Werkstätte*) – виробниче співтовариство представників образотворчого мистецтва, що ставило собі за мету реформування художнього ремесла.

Сецесіон впливав на мистецтво країн, що входили до листопада 1918 до складу Австро-Угорщини, зокрема, Хорватії, Чехії, Польщі, західного регіону України, особливо Львова.

Висновки. Сецесія народжувалась в атмосфері глибокого незадоволення тогочасним мистецтвом. Причиною й основою її виникнення став суспільний прогрес, пов'язаний із тотальною технізацією, зростанням виробництва, що перетворило мистецтво на споживчу річ, зробило його засобом масової культури, прирівняло творчість, естетичні й соціальні цінності до буденних і бездуховних. Як реакція на стандарт, на загрозу зникнення високого мистецтва з повсякденного життя виникає усвідомлений потяг до краси. Цьому стилю властиве “поєднання непоєднуваного”: витончений естетизм, вишуканість зображальних засобів та, водночас, відчуття духовної і душевної втоми, спустошення, трагізму існування. Українська сецесія сприяла новаторським пошукам і новому переосмисленому творчому використанню традицій народної творчості.

Ключові слова: сецесіон, стиль, Віденські майстерні, модерн, мистецтво.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Энциклопедия дизайна. Концепции, материалы, стили* / Шарлотта Фиелл, Питер Фиелл; пер. з англ. А. В. Шипилова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – 192 с.
2. <https://travel.rambler.ru/guide/europe/serbia/places/attractions/modernart/>

Рисунок 1 - Вхід до Будинку сецесіону